

Notitser.

I.

Moderne »Absenteisme«.

Vi er vante til ved Udtrykket Absenteisme at forstaa Godsejer-Absenteismen og i den Forbindelse al Tid at nævne Irland som det sørgeligt berømte Paradigma. I »Zeitschrift für Agrarpolitik« har Dr. Hermann von Wenckstern i Rostock offentliggjort Resultaterne af en sammen med Prof. Ehrenberg foretagen Enquête-Undersøgelse angaaende en mere moderne Form for Absenteisme: Landarbejder-Absenteismen, og det ser ud, som om Mecklenburg her kan komme til at tjene som typisk Eksempel, selv om det udtrykkelig fremhæves, at de Resultater, der fastslaas, tør antages at gælde i samme Omfang for alle Egne af Tyskland med en nogenlunde tilsvarende Fordeling af Grundbesiddelsen, hvilket altsaa rundt regnet vil sige: den nordlige Del af Landet øst for Elben. Undersøgelsen gælder kun Mecklenburg-Schwerin, d. v. s. et Omraade vel saa stort som Halvdelen af Jylland; dens Opgave er at faa nogenlunde Rede paa Spørgsmaalet om Vandrearbejdet i det mecklenburgske Landbrug. »Schnitter«, »Wanderarbeiter«, »Sachsengänger«, »Preussengänger«, er dér de almindelige Betegnelser for det, der herhjemme populært kaldes »Polak-Import«.

Notitser.

I.

Moderne »Absenteisme«.

Vi er vante til ved Udtrykket Absenteisme at forstaa Godsejer-Absenteismen og i den Forbindelse al Tid at nævne Irland som det sørgeligt berømte Paradigma. I »Zeitschrift für Agrarpolitik« har Dr. Hermann von Wenckstern i Rostock offentliggjort Resultaterne af en sammen med Prof. Ehrenberg foretagen Enquête-Undersøgelse angaaende en mere moderne Form for Absenteisme: Landarbejder-Absenteismen, og det ser ud, som om Mecklenburg her kan komme til at tjene som typisk Eksempel, selv om det udtrykkelig fremhæves, at de Resultater, der fastslaas, tør antages at gælde i samme Omfang for alle Egne af Tyskland med en nogenlunde tilsvarende Fordeling af Grundbesiddelsen, hvilket altsaa rundt regnet vil sige: den nordlige Del af Landet øst for Elben. Undersøgelsen gælder kun Mecklenburg-Schwerin, d. v. s. et Omraade vel saa stort som Halvdelen af Jylland; dens Opgave er at faa nogenlunde Rede paa Spørgsmaalet om Vandrearbejdet i det mecklenburgske Landbrug. »Schnitter«, »Wanderarbeiter«, »Sachsengänger«, »Preussengänger«, er dér de almindelige Betegnelser for det, der herhjemme populært kaldes »Polak-Import«.

I den nævnte Afhandling opgøres for 1906 Antallet af Schnitter i Mecklenburg-Schwerin til 26000 mod ca. 21000 i Aaret 1902, altsaa det 4—5 dobbelte af det, man har anslaaet »Polak-Importen« til herhjemme. Af de 26000 var Mænd og Kvinder henholdsvis 11000 og 15000, saa Kvindekønnet er i meget betydelig Overvægt blandt Sachsengängerne.

Den Arbejdsfortjeneste, der maa udredes i 1906, beregnes til omkring 12 Mill. Mark, — »hvilket sikkert betyder et Kapitaltab for Landet paa over 6 Millioner«, hedder det i Afhandlingen. De mere specialiserede Oplysninger vedrørende Vandrearbejdernes Hjemsted er samlet i hosstaaende Oversigt:

		Aar 1902	Aar 1906
Hjemme- hørende i Tyskland	Tyske Polakker....	24 pCt.	14 pCt.
	Andre	46 —	24 —
	Tilsammen...	70 —	38 —
Udlændinge	Russiske Polakker .	27 —	59 —
	Andre	3 —	3 —
	Tilsammen...	30 —	62 —

Denne Deling fremhæver de to Træk, som har mere almen Interesse. Først den paafaldende Forskydning, der i Løbet af den korte Tid af 4 Aar har fundet Sted med Hensyn til Hjemstedet, idet i 1902 70 pCt. af Schnitter'ne var hjemmehørende i Tyskland, men i 1906 kun 38 pCt. Det hedder herom i Afhandlingen: »Tal at vidtrækkende Betydning! Vi ser, hvorledes i stigende Grad de flinkeste tyske Arbejdere gaar tabt for Landbruget... draget bort ved de gunstigere Lønningsforhold i Industrien og Byernes Tiltrækningskraft... En videre Følge heraf er, at vort Landbrug med Hensyn til Dækningen af Arbejdsforbruget i en betænkelig Grad bliver afhængig af Udlandet«. Det andet Moment er Polakkernes fremtrædende og stigende Betydning for Vandrearbejdet indenfor det tyske Landbrug. Og her standser vi ved det

nationalt set sorte Punkt i denne Bevægelse. Saa underlig kontrært har Forholdene her formet sig for Preussen, at medens der ofres Millioner og atter Millioner paa ved Opkøb og Udstykning af Ejendomme i de polsktalende Egne at bekæmpe »das Polentum« og fremme Tyskhedens Sag, saa rejser Polakkerne i tusindvis som Vandrearbejdere til Mecklenburg og ellers hovedsagelig til de omliggende preussiske Provinser og tjener Millioner, der — som det er blevet sagt mig — for en stor Del afgiver et økonomisk Rygstød for Polakkerne i deres Modkamp mod de tyske Germaniserings-Bestræbelser og Arbejde for at trænge »das Slaventum« længere mod Øst.

Endnu skal blot tilføjes, at vi danske allerede er godt paa Veje til at blive en berygtet Konkurrent til de østelbiske Godsejere i deres Schnitterjagt. Den stigende Polak-Import til Danmark fremhæves i Afhandlingen som en af Grundene til den forøgede Vanskelighed ved at skaffe Sachsengængere i tilstrækkeligt Tal. Med Hensyn til dette Punkt skriver Forf.: »Ligeledes er den nære Beliggenhed af Sverige og Danmark uheldig for Mecklenburg, idet deres Forbrug af Vandrearbejde er steget betydeligt i de senere Aar. De danske Agenter driver i stort Omfang deres Uvæsen paa Hovedbanegaardene saavel som ude paa Landet. Særlig er Rostock en yndet Plads for deres Operationer. De indfanger Folkene, før de endnu har opnaaet Forbindelse med deres ny Herskaber, forstaaer meget vel at lokke dem med sig ved Løfter om højere Lønninger og transporterer dem derpaa ufortøvet med Færgen til Danmark, hvor de i Løbet af et Par Timer er bragt i Sikkerhed mod den dem truende Straf«. Saaledes er det Skudsmaal, de danske Polak-Agenter faar, — om det er fuldt ud rigtigt skal jeg ikke kunne sige.

Henrik Pedersen.